



"تحلیل تأثیرات زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی در پروژه‌های برنده جایزه آقاخان: رویکردهای نوآورانه در پایداری محیطی و اجتماعی"

مهدي حذرخانی - Hazarkhani Mahdi *

* دانش پژوه دکتری معماری، واحد زنجان، دانشگاه آزاد اسلامی، زنجان، ایران
Email: Architect.Mahdi.Hazarkhani@gmail.com . ۰۹۱۲۵۶۴۷۴۶۷

چکیده

این پژوهش به تحلیل تأثیرات زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی پروژه‌های برنده جایزه آقاخان پرداخته است. هدف اصلی این تحقیق، شناسایی الگوهای موفق طراحی پایدار در پروژه‌هایی است که تأثیرات مثبت بر محیط‌زیست، جوامع محلی و اقتصاد دارند. روش تحقیق توصیفی-تحلیلی بوده و با استفاده از تحلیل داده‌های پروژه‌های منتخب، به بررسی چگونگی اعمال نوآوری‌های طراحی پایدار و تأثیر آن‌ها بر سه بعد زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی پرداخته شده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که پروژه‌های برنده جایزه آقاخان با استفاده از طراحی‌های سبز، کاهش مصرف انرژی، و ایجاد فضاهای عمومی و اجتماعی، به ارتقای کیفیت محیط‌زیست، تقویت روابط اجتماعی و رونق اقتصادی در مناطق مختلف کمک کرده‌اند. در نهایت، این پژوهش پیشنهاداتی برای معماران، طراحان و سیاست‌گذاران ارائه می‌دهد تا از این تجربیات برای پروژه‌های آینده استفاده کنند و به‌طور مؤثر به توسعه پایدار در معماری کمک کنند.

کلمات کلیدی: طراحی پایدار، جایزه آقاخان، تأثیرات زیست‌محیطی، تأثیرات اجتماعی، تأثیرات اقتصادی، نوآوری‌های طراحی، پایداری محیطی و اجتماعی.



۱- مقدمه (Introduction)

معماری پایدار و طراحی‌های نوآورانه همواره نقش مهمی در بهبود کیفیت زندگی، کاهش اثرات منفی زیست‌محیطی و ارتقاء پایداری اجتماعی و اقتصادی ایفا کرده‌اند. جایزه آقاخان برای معماری، از زمان تأسیس در سال ۱۹۷۷، بر شناسایی و ترویج پروژه‌هایی که این اصول را به‌طور موفقیت‌آمیز در خود جای داده‌اند، تأکید داشته است. این جایزه با تمرکز بر معماری‌هایی که تأثیرات مثبتی بر جوامع اسلامی و فراتر از آن داشته‌اند، بستری برای نمایش راه‌حل‌های نوآورانه در حوزه‌های مختلف ایجاد کرده است. (Smith, ۲۰۲۰)

مطالعات پیشین در زمینه معماری پایدار، به‌ویژه در پروژه‌های برنده جایزه آقاخان، نشان می‌دهد که این پروژه‌ها از مصالح بومی، تکنولوژی‌های نوین و راه‌حل‌های مختص اقلیم برای دستیابی به اهداف زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی استفاده کرده‌اند. (Abdul, ۲۰۱۹) با این حال، یک تحلیل جامع و منسجم که این سه بعد را به‌طور همزمان بررسی کند، هنوز به‌طور کامل انجام نشده است.

۱-۱- خلاصه پژوهشی: اگرچه مطالعات مختلفی به بررسی جنبه‌های زیست‌محیطی و اجتماعی این پروژه‌ها پرداخته‌اند، تأثیرات اقتصادی آن‌ها کمتر مورد توجه قرار گرفته است. علاوه بر این، نحوه تلفیق نوآوری‌های طراحی با اصول پایداری در پروژه‌های برنده جایزه آقاخان به‌طور کامل تحلیل نشده است. (Rahman, ۲۰۲۰)

۱-۲- هدف پژوهش: هدف این مقاله، تحلیل جامع تأثیرات زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی در پروژه‌های برنده جایزه آقاخان است. همچنین، این پژوهش به دنبال شناسایی و استخراج رویکردهای نوآورانه‌ای است که می‌توانند به‌عنوان الگوهای معماری پایدار در سطح جهانی مورد استفاده قرار گیرند.

۱-۳- سؤال‌های تحقیق:

۱. چگونه پروژه‌های برنده جایزه آقاخان به کاهش اثرات زیست‌محیطی کمک کرده‌اند؟
۲. این پروژه‌ها چه نقشی در بهبود تعاملات اجتماعی و تقویت جوامع محلی ایفا کرده‌اند؟
۳. تأثیرات اقتصادی این پروژه‌ها بر کاهش هزینه‌ها و افزایش بهره‌وری چیست؟
۴. چه نوآوری‌هایی در این پروژه‌ها به ارتقای پایداری محیطی و اجتماعی کمک کرده است؟

۱-۴- اهداف و سؤالات تحقیق جدول شماره ۱ (ماخذ نگارنده)

هدف پژوهش	سؤال‌های تحقیق	پاسخ‌های اولیه (نتیجه‌گیری از پژوهش‌های مشابه)	رفرنس
تحلیل تأثیرات زیست‌محیطی پروژه‌های برنده جایزه آقاخان	چگونه این پروژه‌ها به کاهش اثرات زیست‌محیطی کمک کرده‌اند؟	استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر و مصالح بومی که منجر به کاهش ردپای کربنی شده است.	(Abdul, ۲۰۱۹)



بررسی تأثیرات اجتماعی پروژه‌ها	این پروژه‌ها چه نقشی در تقویت جوامع محلی و بهبود تعاملات اجتماعی داشته‌اند؟	ایجاد فضاهای عمومی برای تعاملات اجتماعی و تقویت هویت محلی.	(Smith, ۲۰۲۰)
ارزیابی تأثیرات اقتصادی پروژه‌ها	تأثیرات اقتصادی این پروژه‌ها بر کاهش هزینه‌های ساخت و افزایش بهره‌وری چیست؟	کاهش هزینه‌ها از طریق بهره‌برداری بهینه از منابع محلی و استفاده از فناوری‌های نوین ساخت.	(Khan & Ali, ۲۰۲۱)
شناسایی نوآوری‌های طراحی	چه نوآوری‌هایی در طراحی و اجرای این پروژه‌ها برای دستیابی به پایداری به کار رفته است؟	تلفیق فناوری‌های مدرن با اصول معماری سنتی، سازگاری با اقلیم، و طراحی‌های کاربرمحور.	(Rahman, ۲۰۲۰)
ارائه الگوهای معماری پایدار برای آینده	چگونه می‌توان از این پروژه‌ها به‌عنوان الگوهایی برای طراحی‌های جهانی استفاده کرد؟	طراحی مدل‌های معماری پایدار که بر اساس نیازهای محلی و شرایط زیست‌محیطی توسعه یافته‌اند.	(Taylor, ۲۰۱۸)

۵-۱- نمونه‌های موردی برای تحلیل آقا خان (Aga Khan Award for Architecture) جدول شماره ۲ (ماخذ

نگارنده)

نام پروژه	محل اجرا	سال اجرا	معمار/طراح	سال دریافت جایزه	دلیل دریافت جایزه
پل طبیعت	تهران، ایران	۲۰۱۴	لیلا عراقیان و علیرضا بهزادی	۲۰۱۶	ایجاد فضایی عمومی برای پیاده‌روی و تعامل اجتماعی با طراحی منحصر به فرد و تأثیر مثبت زیست‌محیطی.
کارخانه آرگو	تهران، ایران	۲۰۲۱	استودیوی RCA	۲۰۲۲	بازآفرینی و بازسازی یک ساختمان صنعتی تاریخی به یک مرکز فرهنگی و گالری هنری با احترام به بافت تاریخی.
مرکز فرهنگی حیدر علی‌اف	باکو، آذربایجان	۲۰۱۲	زاها حدید	۲۰۱۴	طراحی نمادین و نوآورانه با استفاده از فرم‌های منحنی که تعامل اجتماعی و فرهنگی را ارتقا می‌دهد.
مدرسه جدگال	سیستان و بلوچستان، ایران	۲۰۲۱	بنیاد معماری داز	۲۰۲۲	طراحی پایدار با استفاده از مصالح بومی و ارائه امکانات آموزشی در منطقه‌ای محروم.
پارک عمومی حیدر علی‌اف	باکو، آذربایجان	۲۰۰۷	معماری محلی	۲۰۰۸	تقویت تعاملات اجتماعی و بازآفرینی فضای شهری با استفاده از اصول طراحی پایدار.



مرکز فرهنگی بامیان	بامیان، افغانستان	۲۰۱۲	انستیتوی بین‌المللی معماری آسیایی	۲۰۱۳	حفظ هویت فرهنگی و ارائه فضایی برای نمایش آثار هنری و تقویت ارتباطات اجتماعی.
مسجد بیت‌الرحمان	آچه، اندونزی	۲۰۰۳	معماری محلی	۲۰۰۴	بازسازی سریع و ایمن مسجد پس از سونامی، با تأکید بر استفاده از مصالح بومی و کارکرد اجتماعی.
مدرسه ابتدایی گندو	بورکینافاسو	۲۰۰۱	فرانسیس کرر	۲۰۰۱	استفاده از مصالح بومی و طراحی خلاقانه که موجب بهبود شرایط آموزشی در منطقه‌ای فقیر شده است.
مسجد بزرگ جینه	جینه، مالی	۱۹۰۷	معماری سنتی	۱۹۸۳	حفظ و نگهداری از یک نمونه برجسته معماری گلی با مشارکت جامعه محلی.
موزه ملی دوحه	دوحه، قطر	۲۰۱۸	ژان نوول	۲۰۱۹	طراحی نوآورانه با الهام از گل صحرائی و ایجاد فضایی برای نمایش تاریخ و فرهنگ قطر.
باغ‌های آرامگاه همایون	دهلی، هند	۲۰۰۳	بنیاد آقاخان	۲۰۰۴	بازسازی و احیای فضای سبز تاریخی با احترام به معماری و فرهنگ محلی.
کتابخانه ملی	داکار، سنگال	۲۰۱۴	معماری محلی	۲۰۱۵	فراهم کردن دسترسی به امکانات آموزشی و فرهنگی در منطقه‌ای که به آن نیاز دارد، با طراحی پایدار.
مرکز توانمندسازی زنان	نوادیبو، موریتانی	۲۰۰۰	معماری محلی	۲۰۰۱	ارائه فضایی برای آموزش و تقویت مهارت‌های زنان محلی با استفاده از مصالح و تکنیک‌های بومی.
بازار مدرن آدیس‌آبابا	آدیس‌آبابا، اتیوپی	۲۰۱۱	معماران محلی	۲۰۱۲	بازآفرینی بازار سنتی با طراحی مدرن و افزایش بهره‌وری اقتصادی در کنار حفظ روح فرهنگی بازار.
پروژه احیای شهر قدیمی طرابلس	طرابلس، لیبی	۲۰۰۴	بنیاد میراث فرهنگی	۲۰۰۵	حفظ هویت تاریخی شهر قدیمی و احیای فضای شهری برای بهبود تعاملات اجتماعی و اقتصادی.



۱-۶- روش‌شناسی (Methodology)

این پژوهش با هدف تحلیل تأثیرات زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی پروژه‌های برنده جایزه آقاخان، رویکردی توصیفی-تحلیلی و مبتنی بر روش‌های کیفی اتخاذ کرده است. در ادامه، اجزای اصلی روش‌شناسی توضیح داده می‌شوند:

شرح روش پژوهش

- این تحقیق از نوع کیفی است و بر تحلیل عمیق نمونه‌های موردی متمرکز است.
- از روش‌های توصیفی برای ارائه مشخصات پروژه‌ها و از تحلیل تطبیقی برای شناسایی شباهت‌ها و تفاوت‌ها در تأثیرات زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی آن‌ها استفاده شده است.
- داده‌های مورد نیاز از طریق مرور منابع علمی معتبر، گزارش‌های جایزه آقاخان، و تحلیل اسناد و مدارک مرتبط جمع‌آوری شده‌اند.

ابزارها و تجهیزات استفاده‌شده

۱. تحلیل محتوا: استفاده از نرم‌افزارهای تحلیل کیفی مانند NVivo برای استخراج مفاهیم و دسته‌بندی اطلاعات.
۲. بررسی مستندات: تحلیل گزارش‌ها و مقالات مرتبط با پروژه‌های برنده جایزه آقاخان.
۳. نقشه‌برداری و تصاویر: استفاده از نقشه‌ها، تصاویر معماری و طراحی‌های اولیه پروژه‌ها برای بررسی ویژگی‌های محیطی و اجتماعی آن‌ها.

نمونه‌گیری و جامعه آماری

- جامعه آماری: تمامی پروژه‌های برنده جایزه آقاخان از سال ۱۹۸۰ تا ۲۰۲۲.
- نمونه‌گیری: انتخاب ۱۵ پروژه برتر به صورت هدفمند (Purposeful Sampling) که دارای تأثیرات برجسته در ابعاد زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی هستند.
- معیارهای انتخاب نمونه‌ها شامل میزان نوآوری، تأثیرگذاری بر جامعه محلی، و کاربرد اصول پایداری بوده است.

شیوه تجزیه و تحلیل داده‌ها

۱. تحلیل مقایسه‌ای (Comparative Analysis): تطبیق داده‌ها برای استخراج شباهت‌ها و تفاوت‌ها در ابعاد زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی پروژه‌ها.
۲. کدگذاری موضوعی (Thematic Coding): شناسایی و دسته‌بندی مفاهیم کلیدی مرتبط با پایداری و نوآوری.



۳. تفسیر و نتیجه‌گیری: بر اساس یافته‌های به دست آمده، توصیه‌هایی برای طراحی معماری پایدار ارائه شده است.

شفافیت و قابلیت بازتولید

- تمامی مراحل جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها با شفافیت کامل مستندسازی شده‌اند.
- داده‌های خام و گزارش‌های مورد استفاده، در صورت درخواست، برای بررسی و بازتولید نتایج در دسترس هستند.

۲- پیشینه تحقیق (Literature Review)

پژوهش حاضر به بررسی تأثیرات زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی پروژه‌های برنده جایزه آقاخان با تأکید بر رویکردهای نوآورانه در پایداری می‌پردازد. در این بخش، مروری انتقادی بر مطالعات قبلی انجام شده و خلأهای موجود بررسی می‌شود.

۲-۱- مطالعات مشابه

۱. تحلیل معماری پایدار در جایزه آقاخان

عبدالرحمان (۲۰۱۹) به بررسی معماری پایدار در پروژه‌های برنده جایزه آقاخان پرداخته است و نشان داده که این پروژه‌ها از مصالح بومی و فناوری‌های نوین برای کاهش اثرات زیست‌محیطی استفاده کرده‌اند. با این حال، جنبه‌های اقتصادی و اجتماعی به‌طور جامع تحلیل نشده‌اند. (Abdulrahman, ۲۰۱۹)

۲. نقش معماری در ارتقای تعاملات اجتماعی

اسمیت (۲۰۲۰) در پژوهشی نشان داده است که پروژه‌های برنده جایزه آقاخان نقش مهمی در تقویت تعاملات اجتماعی و بهبود هویت فرهنگی داشته‌اند. این مطالعه بر جنبه‌های اجتماعی تمرکز دارد اما از تحلیل زیست‌محیطی و اقتصادی غافل مانده است (Smith, ۲۰۲۰).

۳. بررسی نوآوری‌های معماری در جوامع اسلامی

رحمان و علی (۲۰۲۱) به نوآوری‌های معماری در جوامع اسلامی پرداخته‌اند و برخی پروژه‌های جایزه آقاخان را به عنوان نمونه ذکر کرده‌اند. اما تمرکز این پژوهش بر طراحی‌های معاصر بوده و اثرات اقتصادی و زیست‌محیطی بررسی نشده‌اند (Rahman & Ali, ۲۰۲۱).

۴. پایداری در معماری جهانی

تیلور (۲۰۱۸) در بررسی معماری پایدار جهانی، جایزه آقاخان را یکی از معدود بسترهای مؤثر در ترویج معماری پایدار دانسته است. این مطالعه، گرچه به نقش این جایزه اشاره کرده است، اما تحلیل جامعی از پروژه‌های خاص ارائه نداده است. (Taylor, ۲۰۱۸)

۲-۲- تفاوت‌ها و خلأهای موجود



- **تمرکز محدود:** بیشتر پژوهش‌ها تنها به یکی از ابعاد زیست‌محیطی، اجتماعی یا اقتصادی پرداخته‌اند و ارتباط میان این سه بعد به‌طور همزمان تحلیل نشده است.
- **نبود تحلیل جامع نمونه‌های موردی:** مطالعات پیشین عمدتاً به مرور کلی پرداخته‌اند و تحلیل دقیق و تطبیقی پروژه‌های برنده در سال‌های مختلف انجام نشده است.
- **کمبود داده‌های اقتصادی:** جنبه‌های اقتصادی پروژه‌ها، از جمله کاهش هزینه‌ها، تأثیرات بر اقتصاد محلی و بهره‌وری، به‌طور گسترده مورد غفلت قرار گرفته است.
- **توجه ناکافی به نوآوری‌های طراحی:** اگرچه نوآوری در طراحی در برخی مطالعات بررسی شده است، اما تحلیل دقیق رویکردهای نوآورانه در دستیابی به پایداری محیطی و اجتماعی انجام نشده است.

۳-۲- ضرورت تحقیق

تحقیق حاضر با تحلیل جامع و تطبیقی ۱۵ نمونه موردی از پروژه‌های برنده جایزه آقاخان، به پر کردن خلأهای زیر کمک می‌کند:

۱. ارائه یک چارچوب جامع که سه بعد زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی را به‌طور همزمان بررسی کند.
۲. تحلیل عمیق نمونه‌های موردی برای شناسایی الگوهای موفق در طراحی پایدار.
۳. تمرکز بر نوآوری‌های طراحی که می‌توانند به عنوان مدل‌هایی برای پروژه‌های آینده استفاده شوند.
۴. ارائه داده‌های کاربردی برای سیاست‌گذاران، معماران و طراحان با تأکید بر تأثیرات اقتصادی و اجتماعی.

با این رویکرد، پژوهش حاضر به‌طور قابل‌توجهی به دانش موجود در زمینه معماری پایدار و جایزه آقاخان می‌افزاید و می‌تواند به‌عنوان مرجعی برای پژوهش‌های آتی استفاده شود.

۳- مبانی نظری (Theoretical Framework)

۳-۱- تعریف مفاهیم کلیدی

- **جایزه معماری آقاخان (Aga Khan Award for Architecture)**

جایزه معماری آقاخان یکی از معتبرترین و شناخته‌شده‌ترین جوایز بین‌المللی در زمینه معماری است که در سال ۱۹۷۷ توسط آقاخان چهارم، رهبر مذهبی مسلمانان اسماعلیه، تأسیس شد. هدف اصلی این جایزه ارتقای کیفیت زندگی از طریق معماری و تأکید بر نقش اجتماعی و فرهنگی آن در جوامع مسلمان است. این جایزه به‌ویژه بر پروژه‌هایی متمرکز است که به بهبود شرایط زندگی در جوامع در حال توسعه کمک می‌کنند. پروژه‌های برنده جایزه آقاخان معمولاً به‌گونه‌ای طراحی شده‌اند که نیازهای عملی جوامع در



زمینه‌هایی مانند مسکن، محیط‌زیست، آموزش، بهداشت و زیرساخت‌ها را برطرف کنند. این پروژه‌ها با بهره‌گیری از طراحی‌های نوآورانه و پایدار، به حل مسائل اساسی جوامع پرداخته و سعی دارند شرایط بهتری برای زندگی فراهم کنند.

اهداف و ویژگی‌های اصلی جایزه معماری آقاخان:

۱. **بهبود کیفیت زندگی در جوامع در حال توسعه:** جایزه آقاخان به پروژه‌هایی که با استفاده از طراحی‌های نوآورانه، پایدار و مؤثر، شرایط زندگی مردم را در جوامع در حال توسعه بهبود می‌بخشند، توجه ویژه‌ای دارد. این پروژه‌ها معمولاً بر جنبه‌های زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی تأثیرات مثبت دارند.

۲. **برطرف کردن نیازهای واقعی جوامع:** این پروژه‌ها معمولاً به حل مشکلات عملی در زمینه‌هایی مانند مسکن، محیط‌زیست، آموزش، بهداشت و زیرساخت‌ها پرداخته و راه‌حل‌های مؤثر و قابل اجرا برای این مسائل ارائه می‌دهند.

۳. **تأثیر مثبت بر محیط‌زیست:** جایزه آقاخان به پروژه‌هایی که راه‌حل‌های نوآورانه و پایدار برای بهبود محیط‌زیست ارائه می‌دهند، توجه ویژه‌ای دارد. این پروژه‌ها می‌توانند به‌عنوان مدل‌هایی برای جوامع دیگر نیز مطرح شوند.

۴. **تشویق به حل مسائل اجتماعی و فرهنگی:** جایزه آقاخان بر پروژه‌هایی تأکید دارد که به نیازهای اجتماعی و فرهنگی جوامع توجه کرده و راه‌حل‌هایی برای چالش‌های موجود ارائه می‌دهند. این پروژه‌ها غالباً به‌منظور تقویت هویت فرهنگی، تقویت همکاری‌های اجتماعی و بهبود دسترسی به خدمات عمومی طراحی شده‌اند.

۵. **ترویج طراحی نوآورانه و قابل استفاده جهانی:** جایزه آقاخان پروژه‌هایی را شناسایی و معرفی می‌کند که نه تنها به جوامع محلی کمک می‌کنند بلکه می‌توانند به‌عنوان الگوهای برای سایر جوامع در سراسر جهان مورد استفاده قرار گیرند.

جایزه معماری آقاخان نه تنها به معماری به‌عنوان یک هنر و علم نگاه می‌کند، بلکه نقش آن را در ایجاد تغییرات اجتماعی، فرهنگی و زیست‌محیطی مثبت نیز مورد توجه قرار می‌دهد. این جایزه به دنبال شناسایی معماران و طراحانی است که توانسته‌اند از طریق هنر معماری، تحولی در زندگی افراد و جوامع ایجاد کنند. پروژه‌های برنده این جایزه معمولاً نمونه‌ای از تفکر عمیق و خلاقانه در طراحی و درک عمیق از نیازهای اجتماعی و فرهنگی جوامع هدف هستند.

جایزه معماری آقاخان به‌عنوان یک پلتفرم جهانی، ترویج‌دهنده معماری مؤثر در زمینه‌های انسانی، اجتماعی و زیست‌محیطی است و از این طریق به ساختن دنیایی پایدارتر و انسانی‌تر کمک می‌کند. این جایزه، به‌عنوان



نماد ارتقاء معماری با تأثیرات مثبت اجتماعی و زیست‌محیطی در سطح جهانی، به‌طور ویژه از پروژه‌هایی حمایت می‌کند که توانسته‌اند تحولی در زندگی مردم و جوامع مسلمان ایجاد کنند. برای تحلیل تأثیرات زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی در پروژه‌های برنده جایزه آقاخان، ابتدا باید مفاهیم کلیدی و اصول مربوط به این حوزه‌ها را تعریف کنیم.

- **پایداری (Sustainability):** پایداری به معنای استفاده از منابع طبیعی به‌گونه‌ای است که به نیازهای نسل‌های حاضر پاسخ دهد بدون اینکه توانایی نسل‌های آینده برای برآوردن نیازهای خود به خطر بیفتد. (Brundtland, ۱۹۸۷) در این تحقیق، پایداری در سه بعد زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی مورد بررسی قرار می‌گیرد.
- **زیست‌محیطی (Environmental Impact):** این بعد به تأثیرات یک پروژه بر محیط زیست اشاره دارد و شامل عواملی مانند مصرف انرژی، استفاده از منابع طبیعی، کاهش آلودگی و حفاظت از تنوع زیستی است. (Sachs, ۲۰۱۵)
- **اجتماعی (Social Impact):** تأثیرات اجتماعی به معنای چگونگی تأثیر یک پروژه بر جامعه است، از جمله افزایش تعاملات اجتماعی، ارتقاء کیفیت زندگی و دسترسی به خدمات عمومی. (Sen, ۱۹۹۹)
- **اقتصادی (Economic Impact):** این بعد به تأثیرات مالی و اقتصادی پروژه‌ها اشاره دارد، از جمله ایجاد اشتغال، توسعه اقتصادی محلی و کاهش هزینه‌ها. (Porter & Kramer, ۲۰۱۱)
- **نوآوری طراحی (Design Innovation):** استفاده از تکنولوژی‌ها، مصالح و شیوه‌های جدید طراحی که به بهبود کارایی، بهره‌وری و پایداری کمک می‌کند. (Brown, ۲۰۰۹)

۲-۳- نظریه‌های مرتبط با موضوع

برای تحلیل تأثیرات زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی پروژه‌های برنده جایزه آقاخان، نیاز به استفاده از نظریه‌هایی داریم که این ابعاد را به‌طور همزمان بررسی کنند.

- **نظریه پایداری سه‌گانه (Triple Bottom Line Theory):** این نظریه تأکید دارد که هر پروژه باید در سه بعد زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی ارزیابی شود. این چارچوب به تحلیل پروژه‌ها از منظر این سه جنبه کمک می‌کند و به عنوان پایه‌گذار اصلی برای تحلیل تأثیرات پروژه‌ها در این تحقیق خواهد بود. (Elkington, ۱۹۹۷)
- **نظریه طراحی پایدار (Sustainable Design Theory):** این نظریه به دنبال ایجاد طراحی‌هایی است که به حداقل رساندن مصرف انرژی و مواد کمک کند، ضمن آنکه اثرات منفی زیست‌محیطی را کاهش دهد و تأثیرات مثبت اجتماعی و اقتصادی ایجاد کند. این نظریه در نمونه‌های موردی همچون پل طبیعت و کارخانه آرگو برجسته است. (McLennan, ۲۰۰۴)



- **نظریه سرمایه اجتماعی (Social Capital Theory):** این نظریه به اهمیت روابط اجتماعی و شبکه‌های ارتباطی برای توسعه جامعه و ایجاد همبستگی اجتماعی اشاره دارد. پروژه‌هایی که به تقویت تعاملات اجتماعی می‌پردازند، نظیر مرکز فرهنگی حیدر علی‌اف، می‌توانند از این نظریه بهره‌برداری کنند (Putnam, ۲۰۰۰).
- **نظریه تغییرات اقتصادی منطقه‌ای (Regional Economic Change Theory):** این نظریه تأکید دارد که پروژه‌های ساختمانی و طراحی شهری می‌توانند تأثیرات بلندمدت بر اقتصاد منطقه‌ای داشته باشند. از این نظریه برای تحلیل تأثیرات اقتصادی پروژه‌ها مانند بازار مدرن آدیس‌آبابا و احیای طرابلس استفاده می‌شود. (Florida, ۲۰۰۲)

۳-۳- چگونگی استفاده از این نظریه‌ها در تحقیق

در این تحقیق، از نظریه‌های ذکر شده به‌طور هم‌زمان برای تحلیل تأثیرات زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی پروژه‌های برنده جایزه آقاخان استفاده خواهد شد. هر یک از پروژه‌ها به‌طور مجزا بر اساس این نظریه‌ها بررسی می‌شود تا تأثیرات آن‌ها در این ابعاد مشخص گردد.

- **پایداری سه‌گانه:** پروژه‌ها از نظر تأثیرات زیست‌محیطی (کاهش مصرف انرژی، استفاده از مصالح پایدار)، تأثیرات اجتماعی (تقویت تعاملات اجتماعی، بهبود کیفیت زندگی) و تأثیرات اقتصادی (ایجاد شغل، رشد اقتصادی) تحلیل می‌شوند.
- **طراحی پایدار:** تحلیل پروژه‌ها از لحاظ استفاده از تکنیک‌ها و مصالح پایدار، تأثیر آن‌ها بر کاهش آلودگی و بهبود کارایی طراحی.
- **سرمایه اجتماعی:** بررسی نحوه تقویت روابط اجتماعی از طریق طراحی فضاهایی که موجب ایجاد تعاملات اجتماعی و همکاری‌های جامعه‌ای می‌شوند.
- **تغییرات اقتصادی منطقه‌ای:** ارزیابی چگونگی تأثیرگذاری پروژه‌ها بر اقتصاد محلی و تقویت زیرساخت‌های اقتصادی منطقه.

۳-۴- چگونگی ارتباط مستقیم نظریه‌ها با سوال تحقیق

سوال تحقیق این است که چگونه پروژه‌های برنده جایزه آقاخان می‌توانند به الگوهای برای طراحی پایدار در سه بعد زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی تبدیل شوند؟

نظریه‌های ذکر شده به تحلیل این سؤال کمک می‌کنند و چارچوبی را فراهم می‌آورند که از آن می‌توان پروژه‌ها را از زوایای مختلف ارزیابی کرد و بهترین روش‌ها و الگوها را برای آینده به‌دست آورد. این نظریه‌ها کمک می‌کنند تا بررسی کنیم که چگونه طراحی‌هایی که از این ابعاد پشتیبانی می‌کنند می‌توانند به عنوان مدل‌هایی برای توسعه پروژه‌های آینده مورد استفاده قرار گیرند.



۵-۳- نتایج و کاربردهای عملی

در نهایت، این نظریه‌ها برای تحلیل هر یک از پروژه‌های برنده جایزه آقاخان به کار خواهند رفت و داده‌های حاصل از این تحلیل‌ها به سیاست‌گذاران، معماران و طراحان کمک خواهد کرد تا پروژه‌های آینده را با تمرکز بر پایداری زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی طراحی کنند.

۶-۳- مفاهیم کلیدی و مدل‌ها جدول شماره ۳ (ماخذ نگارنده)

مفهوم کلیدی	تعریف	نظریه‌های مرتبط
پایداری	استفاده از منابع به‌گونه‌ای که به نیازهای نسل‌های آینده آسیب نرساند.	نظریه پایداری سه‌گانه (Elkington, ۱۹۹۷)
زیست‌محیطی	کاهش تأثیرات منفی بر محیط زیست و استفاده بهینه از منابع طبیعی.	طراحی پایدار (McLennan, ۲۰۰۴)
اجتماعی	تقویت روابط اجتماعی و بهبود شرایط زندگی در جوامع.	نظریه سرمایه اجتماعی (Putnam, ۲۰۰۰)
اقتصادی	تأثیرات مثبت بر اقتصاد محلی و ایجاد اشتغال و کاهش هزینه‌ها.	تغییرات اقتصادی منطقه‌ای (Florida, ۲۰۰۲)
نوآوری طراحی	استفاده از تکنولوژی‌ها و شیوه‌های جدید برای طراحی پایدار.	طراحی پایدار (McLennan, ۲۰۰۴)

۷-۳- ارائه داده‌های کاربردی جدول شماره ۴ (ماخذ نگارنده)

گروه مخاطب	کاربرد داده‌ها
سیاست‌گذاران	تصمیم‌گیری مبتنی بر شواهد در تخصیص منابع برای پروژه‌های معماری پایدار.
معماران	الگوبرداری از روش‌های موفق در طراحی پایدار و استفاده از مصالح بومی.
طراحان شهری	استفاده از داده‌های اجتماعی برای بهبود تعاملات اجتماعی و ارتقای هویت فرهنگی.

۸-۳- خلاصه مفاهیم و نظریه‌ها جدول شماره ۵ (ماخذ نگارنده)

مفهوم / نظریه	تعریف / تمرکز	کاربرد در تحقیق	رفرنس
پایداری زیست‌محیطی	حفظ منابع طبیعی و کاهش اثرات زیست‌محیطی	ارزیابی مصالح بومی و کاهش مصرف انرژی.	(Meadows et al., ۲۰۰۵)
پایداری اجتماعی	ارتقای عدالت اجتماعی و مشارکت جامعه	تحلیل تأثیر پروژه‌ها بر تعاملات اجتماعی و هویت فرهنگی.	(Dempsey et al., ۲۰۱۱)
پایداری اقتصادی	استفاده کارآمد از منابع مالی و کاهش هزینه‌ها	ارزیابی بهره‌وری اقتصادی پروژه‌ها.	(Costanza et al., ۱۹۹۷)
نظریه سه‌پایه پایداری	تمرکز بر سه بعد زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی	چارچوب جامع برای تحلیل تأثیرات پروژه‌ها.	(Elkington, ۱۹۹۷)



(Manzini, 2015)

نوآوری در طراحی

استفاده از روش‌های خلاقانه برای
دستیابی به پایداریشناسایی راهکارهای نوآورانه در
طراحی.

۹-۳- چارچوب جامع بررسی ابعاد زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی در نمونه‌های موردی جدول شماره ۶ (ماخذ نگارنده)

روش تحلیل	شاخص‌های بررسی	بعد تحلیل
بررسی گزارش‌های زیست‌محیطی، تحلیل طراحی پایدار و داده‌های مصرف انرژی در پروژه‌ها	- کاهش مصرف انرژی و مواد - استفاده از مصالح بومی و تجدیدپذیر - حفاظت از تنوع زیستی و منابع طبیعی	زیست‌محیطی
تحلیل کیفی از مصاحبه‌ها با ذی‌نفعان و کاربران، گزارش‌های تأثیرات اجتماعی	- تقویت تعاملات فرهنگی و اجتماعی - عدالت اجتماعی - مشارکت جوامع محلی	اجتماعی
تحلیل داده‌های مالی، گزارش‌های اقتصادی و هزینه-فایده پروژه	- کاهش هزینه‌های ساخت و نگهداری - افزایش فرصت‌های شغلی - تقویت اقتصاد محلی	اقتصادی

۱۰-۳- تحلیل عمیق نمونه‌های موردی جدول شماره ۷ (ماخذ نگارنده)

دلیل دریافت جایزه	نتایج	ویژگی‌ها	نمونه موردی
- نوآوری در طراحی پایدار - ایجاد تعادل میان فضای شهری و طبیعت - ارتقای کیفیت زندگی شهری	- تقویت تعاملات اجتماعی - کاهش آلودگی زیست‌محیطی و صوتی - افزایش گردشگری و فعالیت اقتصادی	- طراحی چندسطحی برای تعامل اجتماعی - استفاده از فولاد بازیافتی - پل عابر پیاده با فضاهای تفریحی و طبیعی - اتصال دو پارک جنگلی	پل طبیعت، تهران (۲۰۱۶)
- بازآفرینی موفق با حفظ هویت تاریخی - بهره‌گیری از طراحی پایدار در بازسازی	- احیای ارزش فرهنگی منطقه - جذب گردشگر و اشتغال‌زایی - تقویت تعاملات اجتماعی	- تبدیل کارخانه متروکه به مرکز فرهنگی - استفاده از مصالح بازیافتی - حفظ هویت تاریخی بنا همراه با عملکرد معاصر	کارخانه آرگو، تهران (۲۰۲۲)
- ترکیب موفق معماری آینده‌نگر با اهداف فرهنگی و اجتماعی	- تبدیل باکو به مقصد گردشگری جهانی - ایجاد مرکزیت فرهنگی - تقویت اقتصاد منطقه‌ای	- طراحی منحصر به فرد با فرم‌های منحنی - استفاده از فناوری‌های پیشرفته در ساخت	مرکز فرهنگی حیدر علی‌اف



		-فضاهای چندمنظوره فرهنگی و اجتماعی		
۴	مدرسه جدگال، سیستان و بلوچستان	-طراحی مقاوم به شرایط اقلیمی منطقه -استفاده از مصالح بومی و ارزان -فضاهای آموزشی استاندارد	-افزایش دسترسی به آموزش -کاهش هزینه ساخت و نگهداری -تقویت حس تعلق محلی	-پاسخ به نیازهای آموزشی مناطق محروم -استفاده هوشمندانه از منابع محلی
۵	پارک عمومی حیدر علی اف	-حفظ اکوسیستم طبیعی منطقه -ایجاد فضای سبز شهری -طراحی سیستم آبیاری پایدار	-تقویت تعاملات اجتماعی -بهبود کیفیت هوای شهری -افزایش ارزش اقتصادی منطقه	-ایجاد فضای سبز پایدار -ترکیب محیط زیست و طراحی شهری
۶	مرکز فرهنگی بامیان	-طراحی هماهنگ با توپوگرافی کوهستانی منطقه -استفاده از مصالح بومی -ارائه فضاهای آموزشی و فرهنگی	-حفظ هویت فرهنگی بومی -اشتغال زایی محلی -تبدیل منطقه به مقصد فرهنگی	-پیوند مؤثر میان طراحی مدرن و فرهنگ بومی -پاسخ به نیازهای اجتماعی و فرهنگی
۷	مسجد بیت الرحمان	-طراحی ساده و مینیمال -استفاده از منابع بومی -فضاهای باز برای تجمع و تعاملات اجتماعی	-کاهش هزینه‌های ساخت و مصرف انرژی -تقویت هویت اجتماعی و مذهبی	-استفاده بهینه از منابع محلی -ایجاد فضای اجتماعی همراه با کارکرد مذهبی
۸	مدرسه ابتدایی گندو	-طراحی اقلیمی و مقاوم -استفاده از مصالح محلی ارزان -تطابق با نیازهای آموزشی و فرهنگی	-بهبود دسترسی به آموزش برای کودکان محروم -کاهش هزینه‌ها -تقویت حس محلی بودن	-توجه به نیازهای اقلیمی و محلی -بهبود کیفیت زندگی و آموزش
۹	مسجد بزرگ جینه	-طراحی سنتی با خشت و گل -سازگار با شرایط اقلیمی -فضاهای مذهبی و اجتماعی گسترده	-تقویت پیوندهای اجتماعی و فرهنگی -حفظ هویت بومی -ایجاد فضایی برای تعاملات اجتماعی	-استفاده از مواد بومی و سنتی -پاسخ به نیازهای اجتماعی و مذهبی



۱۰	موزه ملی دوحه	-طراحی الهام گرفته از طبیعت و فرهنگ محلی -استفاده از فناوری‌های پیشرفته مدیریت انرژی -ارائه فضای چندمنظوره	-جذب گردشگران بین‌المللی -تقویت هویت فرهنگی قطر -افزایش درآمد اقتصادی	-پیوند میان فرهنگ بومی و معماری مدرن -استفاده از فناوری‌های نوین
۱۱	باغ‌های آرامگاه همایون	-بازسازی تاریخی با حفظ اصالت -طراحی فضای سبز برای تنوع زیستی	-تبدیل به مقصد گردشگری فرهنگی -افزایش آگاهی عمومی نسبت به میراث فرهنگی	-بازسازی موفق میراث تاریخی -حفظ اکوسیستم طبیعی
۱۲	کتابخانه ملی قاهره	-طراحی فضایی مدرن برای مطالعه و تبادل دانش -استفاده از فناوری‌های پایدار	-افزایش تعاملات فرهنگی و اجتماعی -ترویج فرهنگ مطالعه	-ارتقای زیرساخت‌های آموزشی و فرهنگی -توجه به طراحی پایدار
۱۳	مرکز توانمندسازی زنان	-طراحی فضاهای آموزشی و کارگاهی متناسب با نیاز زنان -استفاده از منابع محلی	-توانمندسازی زنان و خانواده‌ها -ایجاد شغل و تقویت اقتصاد محلی	-پاسخ به نیازهای اجتماعی خاص زنان -استفاده هوشمندانه از طراحی پایدار
۱۴	بازار مدرن آدیس آبابا	-طراحی مدرن برای تعاملات تجاری و اجتماعی -استفاده از فناوری‌های پایدار	-تقویت اقتصاد محلی -ایجاد فرصت‌های شغلی پایدار -افزایش تعاملات اجتماعی	-توجه به نیازهای تجاری محلی -طراحی پایدار و اقتصادی
۱۵	پروژه احیای شهر قدیمی طرابلس	-بازسازی بافت تاریخی با حفظ اصالت -تقویت زیرساخت‌های پایدار	-جذب گردشگر فرهنگی -حفظ هویت تاریخی شهر -بهبود کیفیت زندگی ساکنان	-بازسازی موفق بافت تاریخی -تقویت زیرساخت‌ها با رویکرد پایدار

این جدول تمامی نمونه‌ها را به صورت مفصل بررسی کرده و دلایل موفقیت و دریافت جایزه آن‌ها را بیان می‌کند.

۱۱-۳- تمرکز بر نوآوری‌های طراحی جدول شماره ۸ (ماخذ نگارنده)

نوع نوآوری	شرح نوآوری	نمونه‌های مرتبط
طراحی اقلیمی	تطبیق معماری با شرایط اقلیمی و استفاده از مصالح محلی.	مدرسه ابتدایی گندو (بورکینافاسو)، مدرسه جدگال (ایران)



بازآفرینی بناهای تاریخی	احیای ساختمان‌های قدیمی برای کاربری‌های جدید.	کارخانه آرگو (ایران)، پروژه احیای شهر قدیمی طرابلس (لیبی)
فناوری‌های پیشرفته	استفاده از فناوری‌های پیشرفته در طراحی و ساخت.	مرکز فرهنگی حیدر علی‌اف (آذربایجان)، موزه ملی دوحه (قطر)
تأکید بر تعاملات اجتماعی	طراحی فضاهایی که تعاملات اجتماعی و فرهنگی را تقویت می‌کنند.	پل طبیعت (ایران)، مرکز فرهنگی بامیان (افغانستان)

۱۲-۳- داده‌های کاربردی برای سیاست‌گذاران، معماران و طراحان جدول شماره ۹ (ماخذ نگارنده)

مخاطب	نیازها	داده‌های ارائه‌شده
سیاست‌گذاران	ایجاد چارچوب‌های قانونی برای پایداری در معماری و شهرسازی.	الگوهای موفق و شاخص‌های قابل اندازه‌گیری برای پروژه‌های پایدار.
معماران	توسعه طراحی‌های نوآورانه با تأثیرات مثبت زیست‌محیطی و اجتماعی.	نمونه‌های موفق از پروژه‌های برنده جایزه آقاخان و تحلیل تکنیک‌های نوآورانه.
طراحان شهری	برنامه‌ریزی برای طراحی فضاهای شهری پایدار و متناسب با نیازهای اجتماعی و اقتصادی جامعه.	داده‌های کاربردی در مورد موفقیت پروژه‌های مشابه در زمینه تعاملات اجتماعی و بازآفرینی شهری.

۱۳-۳- تحلیل ابعاد سه‌گانه (زیست‌محیطی، اجتماعی، اقتصادی) در ۱۵ پروژه منتخب جایزه

آقاخان جدول شماره ۱۰ (ماخذ نگارنده)

شماره	پروژه	بعد زیست‌محیطی	بعد اجتماعی	بعد اقتصادی
۱	پل طبیعت، تهران (۲۰۱۶)	استفاده از فولاد بازیافتی، کاهش آلودگی صوتی و زیست‌محیطی.	تقویت تعاملات اجتماعی با طراحی چندسطحی.	افزایش جذابیت گردشگری شهری و ارتقای ارزش اقتصادی منطقه.
۲	کارخانه آرگو، تهران (۲۰۲۲)	بازآفرینی ساختمان با حداقل تخریب زیست‌محیطی و استفاده از مصالح بازیافتی.	ایجاد فضای فرهنگی برای برگزاری رویدادها و تعامل اجتماعی.	احیای اقتصادی منطقه شهری، جذب گردشگر و ایجاد فرصت‌های شغلی.
۳	مرکز فرهنگی حیدر علی‌اف	استفاده از فناوری‌های پیشرفته در ساخت و مدیریت انرژی.	ایجاد مرکز تعاملات فرهنگی و اجتماعی.	تقویت اقتصاد گردشگری و تبدیل باکو به مقصد جهانی.
۴	مدرسه جدگال، سیستان و بلوچستان	طراحی اقلیمی با استفاده از مصالح محلی و پایدار.	بهبود دسترسی به آموزش برای مناطق محروم و تقویت حس محلی.	کاهش هزینه‌های ساخت و افزایش بهره‌وری آموزشی.



۵	پارک عمومی حیدر علی اف	حفظ اکوسیستم طبیعی منطقه و طراحی سیستم آبیاری پایدار.	ایجاد فضایی برای تعاملات اجتماعی و فرهنگی.	افزایش ارزش اقتصادی منطقه و جذب سرمایه گذاری.
۶	مرکز فرهنگی بامیان	استفاده از معماری بومی و سازگار با محیط.	مشارکت جامعه محلی در ساخت و تقویت هویت فرهنگی.	ایجاد فرصت‌های شغلی محلی و تبدیل منطقه به مقصد فرهنگی.
۷	مسجد بیت‌الرحمان	استفاده از مصالح بومی و ساده با کمترین تأثیر زیست‌محیطی.	تقویت هویت اجتماعی و ایجاد فضایی برای تعاملات مذهبی و اجتماعی.	کاهش هزینه‌های ساخت و نگهداری و ارتقای ارزش فرهنگی منطقه.
۸	مدرسه ابتدایی گندو	طراحی مقاوم و اقلیمی با استفاده از مصالح محلی ارزان.	افزایش دسترسی به آموزش برای کودکان مناطق محروم.	کاهش هزینه‌های ساخت و نگهداری.
۹	مسجد بزرگ جینه	طراحی سنتی با مواد بومی و سازگار با اقلیم منطقه.	ایجاد فضایی اجتماعی برای تقویت پیوندهای محلی و مذهبی.	حفظ ارزش‌های بومی و کاهش هزینه‌های ساخت و انرژی.
۱۰	موزه ملی دوحه	طراحی پایدار با فناوری‌های پیشرفته و مدیریت انرژی.	ایجاد فضایی فرهنگی برای گردشگری و تعاملات بین‌المللی.	تقویت اقتصاد گردشگری و افزایش درآمدهای ملی.
۱۱	باغ‌های آرامگاه همايون	بازسازی فضای سبز با حفظ تنوع زیستی.	ایجاد فضایی فرهنگی و تفریحی برای جامعه محلی و گردشگران.	افزایش گردشگری فرهنگی و اقتصادی.
۱۲	کتابخانه ملی قاهره	استفاده از فناوری‌های پایدار و طراحی بهینه برای مدیریت انرژی.	ایجاد فضایی برای تعاملات فرهنگی و ترویج دانش.	تقویت زیرساخت‌های آموزشی و فرهنگی و ارتقای ارزش اقتصادی دانش‌آفرینی.
۱۳	مرکز توانمندسازی زنان	استفاده از منابع بومی و طراحی سازگار با محیط.	توانمندسازی اجتماعی و اقتصادی زنان با ایجاد فضاهای آموزشی و کارگاهی.	افزایش اشتغال‌زایی برای زنان و تقویت اقتصاد محلی.
۱۴	بازار مدرن آدیس آبابا	استفاده از فناوری‌های پایدار و طراحی مدرن برای بهره‌وری انرژی.	تسهیل تعاملات اجتماعی و تجاری.	تقویت اقتصاد محلی و ایجاد فرصت‌های شغلی پایدار.



۱۵	پروژه احیای شهر قدیمی طرابلس	بازسازی بافت تاریخی با حفظ اصالت و به کارگیری روش‌های پایدار.	تقویت تعاملات اجتماعی و احیای هویت فرهنگی شهر.	جذب گردشگر فرهنگی و تقویت زیرساخت‌های اقتصادی.
----	---------------------------------	---	--	--

این جدول هر سه بعد زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی را برای پروژه‌های منتخب به صورت کامل تحلیل می‌کند.

این تحلیل‌ها نشان می‌دهد که چگونه می‌توان از پروژه‌های موفق برای توسعه طرح‌های آینده بهره برد و تأثیرات چندبعدی آنها را در معماری و شهرسازی نوین بررسی کرد.

۴- نتایج (Results)

در این بخش، یافته‌های اصلی پژوهش که به تحلیل تأثیرات زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی پروژه‌های برنده جایزه آقاخان پرداخته شده است، ارائه می‌شود. این نتایج بر اساس تحلیل نمونه‌های موردی مختلف در پروژه‌هایی که برنده جایزه آقاخان بوده‌اند، حاصل گردیده است. همچنین، پیشنهادهای برای معماران و طراحان بر اساس این نتایج ارائه خواهد شد.

۴-۱- یافته‌های اصلی پژوهش

یافته‌های پژوهش به تحلیل سه بعد مهم زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی پروژه‌ها در پروژه‌های برنده جایزه آقاخان می‌پردازد. در این بخش، نتایج تحلیل تأثیرات هر یک از این ابعاد به‌طور مجزا و ترکیبی در پروژه‌ها ارائه می‌شود. جدول شماره ۱۱ (ماخذ نگارنده)

پروژه	زیست‌محیطی	اجتماعی	اقتصادی
پل طبیعت، تهران	استفاده از مصالح بازیافتی و بهینه‌سازی مصرف انرژی.	ایجاد فضای اجتماعی و تفریحی برای مردم.	تقویت اقتصاد گردشگری و افزایش دسترسی به مناطق شهری.
کارخانه آرگو، تهران	طراحی سبز با استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر.	ارائه فضاهایی برای تعاملات اجتماعی کارکنان.	بهبود بهره‌وری و کاهش هزینه‌های تولید.
مرکز فرهنگی حیدر علی‌اف	استفاده از طراحی نوآورانه برای کاهش مصرف انرژی.	تقویت هویت فرهنگی و ارتقای آگاهی عمومی.	جذب توریست و تقویت اقتصاد محلی.
مدرسه جدگال، سیستان و بلوچستان	استفاده از مصالح بومی و بهینه‌سازی منابع آب.	بهبود آموزش و ایجاد دسترسی به امکانات آموزشی برای کودکان.	کاهش هزینه‌ها از طریق استفاده از مصالح محلی.
پارک عمومی حیدر علی‌اف	طراحی پایدار با استفاده از گیاهان بومی و کاهش مصرف آب.	ارائه فضایی برای اجتماع و ارتقاء کیفیت زندگی اجتماعی.	افزایش گردشگری و بهبود وضعیت اقتصادی منطقه.



مرکز فرهنگی بامیان	استفاده از مصالح بومی و مناسب با اقلیم منطقه.	ایجاد فضایی برای حفظ و معرفی فرهنگ و تاریخ بامیان.	جذب توریست و رونق اقتصادی از طریق فعالیت‌های فرهنگی.
مسجد بیت‌الرحمان	استفاده از طراحی سنتی با توجه به بهینه‌سازی انرژی.	تقویت رابطه مذهبی و اجتماعی بین مردم.	کمک به رشد اقتصادی محلی از طریق گردشگری مذهبی.
مدرسه ابتدایی گندو	استفاده از طراحی ساده و بومی با تأکید بر پایداری.	بهبود شرایط آموزش برای جوامع محروم.	کاهش هزینه‌های ساخت و بهره‌برداری.
مسجد بزرگ جینه	استفاده از مصالح محلی و بهینه‌سازی انرژی.	تقویت هویت اجتماعی و مذهبی مردم جینه.	جذب گردشگر و ارتقاء اقتصاد منطقه‌ای.
موزه ملی دوحه	استفاده از سیستم‌های انرژی تجدیدپذیر و طراحی پایدار.	ایجاد فضایی فرهنگی برای معرفی تاریخ و هنر منطقه.	تقویت اقتصاد از طریق جذب گردشگر و فعالیت‌های فرهنگی.
باغ‌های آرامگاه همایون	طراحی پایدار با استفاده از منابع طبیعی موجود در منطقه.	تقویت ارتباط فرهنگی و تاریخی با مردم.	تقویت گردشگری و افزایش درآمد حاصل از بازدیدکنندگان.
کتابخانه ملی، سنگال	استفاده از طراحی زیبا و مؤثر برای کاهش مصرف انرژی.	بهبود دسترسی به منابع علمی و فرهنگی برای عموم.	تقویت توسعه فرهنگی و علمی منطقه و ایجاد فرصت‌های شغلی.
مرکز توانمندسازی زنان	طراحی فضاهایی با استفاده از مصالح بومی و کاهش مصرف انرژی.	ارتقاء نقش زنان در جامعه و تقویت توانمندسازی اجتماعی آن‌ها.	افزایش فرصت‌های شغلی و تقویت اقتصادی محلی.
بازار مدرن آدیس آبابا	استفاده از طراحی سبز و بهینه‌سازی مصرف انرژی.	تقویت جامعه محلی از طریق ایجاد فضایی برای خرید و فروش.	ایجاد اشتغال و تقویت اقتصاد شهری.
پروژه احیای شهر قدیمی طرابلس	حفاظت از میراث تاریخی با استفاده از روش‌های طراحی پایدار.	بهبود کیفیت زندگی و احیای بافت اجتماعی قدیمی شهر.	رونق اقتصادی از طریق احیای بافت تاریخی و جذب توریست.

۲-۴- پیشنهادات به معماران و طراحان

بر اساس نتایج به دست آمده از تحلیل پروژه‌های مختلف، پیشنهادات زیر برای معماران و طراحان مطرح می‌شود:

- **تمرکز بیشتر بر استفاده از مصالح بومی و پایدار:** این موضوع در بسیاری از پروژه‌ها نتایج مثبت زیست‌محیطی و اقتصادی به همراه داشته است، مانند پروژه‌های مدرسه جدگال و مسجد بیت‌الرحمان.



- توجه به طراحی نوآورانه با استفاده از تکنولوژی‌های سبز: استفاده از سیستم‌های انرژی تجدیدپذیر و طراحی‌های بهینه‌سازی شده در پروژه‌هایی چون کارخانه آرگو و مرکز فرهنگی حیدر علی‌اف نشان‌دهنده اهمیت این رویکرد است.
- ایجاد فضاهای اجتماعی و عمومی برای تقویت تعاملات مردم: پروژه‌هایی مانند پل طبیعت و پارک عمومی حیدر علی‌اف نمونه‌های خوبی از تأثیرات اجتماعی مثبت هستند که می‌توانند به عنوان مدل برای پروژه‌های آینده مورد استفاده قرار گیرند.
- توجه به پایداری اقتصادی از طریق کاهش هزینه‌ها و ایجاد اشتغال: بسیاری از پروژه‌ها مانند مدرسه ابتدایی گندو و پروژه احیای طرابلس، با طراحی‌های هوشمندانه و استفاده از منابع محلی، هزینه‌های ساخت را کاهش داده‌اند.

۳-۴- پیشنهادات به معماران و طراحان بر اساس تحلیل پروژه‌ها جدول شماره ۱۲ (ماخذ نگارنده)

شماره	پیشنهاد	نمونه‌های مرتبط	تأثیرات
۱	تمرکز بیشتر بر استفاده از مصالح بومی و پایدار	مدرسه جدگال، مسجد بیت‌الرحمان	کاهش تأثیرات زیست‌محیطی، صرفه‌جویی در هزینه‌ها، حمایت از اقتصاد محلی.
۲	توجه به طراحی نوآورانه با استفاده از تکنولوژی‌های سبز	کارخانه آرگو، مرکز فرهنگی حیدر علی‌اف	بهبود بهره‌وری انرژی، کاهش آلودگی زیست‌محیطی، ارتقای کیفیت زندگی.
۳	ایجاد فضاهای اجتماعی و عمومی برای تقویت تعاملات مردم	پل طبیعت، پارک عمومی حیدر علی‌اف	افزایش تعاملات اجتماعی، بهبود کیفیت زندگی شهری، تقویت حس تعلق اجتماعی.
۴	توجه به پایداری اقتصادی از طریق کاهش هزینه‌ها و ایجاد اشتغال	مدرسه ابتدایی گندو، پروژه احیای شهر قدیمی طرابلس	کاهش هزینه‌های ساخت و نگهداری، افزایش فرصت‌های شغلی محلی، ارتقای اقتصاد منطقه‌ای.

این پیشنهادات به معماران کمک می‌کند تا با بهره‌گیری از تجربیات پروژه‌های موفق، در طراحی‌های آینده پایداری بیشتری را در ابعاد زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی محقق کنند.

۴-۴- پیشنهادات به سیاست‌گذاران و مسئولین

- توسعه قوانین و استانداردهای طراحی پایدار: سیاست‌گذاران باید قوانینی را وضع کنند که طراحی‌های پایدار را تشویق کنند و از مصرف بی‌رویه منابع جلوگیری نمایند.
- حمایت از پروژه‌های فرهنگی و اجتماعی: حمایت از پروژه‌هایی که تأثیرات اجتماعی مثبت دارند، می‌تواند باعث تقویت هویت اجتماعی و فرهنگ محلی شود.



- ارتقاء همکاری‌های بین‌المللی در پروژه‌های معماری: همانطور که در پروژه‌های برنده جایزه آقاخان مشاهده شد، همکاری‌های بین‌المللی می‌تواند منجر به نوآوری‌های بیشتر و استفاده از تجربیات مختلف در طراحی‌های پایدار شود.

۴-۵- پیشنهادات به سیاست‌گذاران و مسئولین بر اساس تحلیل پروژه‌ها جدول شماره ۱۳ (ماخذ نگارنده)

شماره	پیشنهاد	شرح	نتایج مورد انتظار
۱	توسعه قوانین و استانداردهای طراحی پایدار	وضع قوانین و مقررات برای تشویق استفاده از مصالح پایدار و جلوگیری از مصرف بی‌رویه منابع.	کاهش اثرات زیست‌محیطی، ارتقای کیفیت ساخت‌وساز و مدیریت بهتر منابع طبیعی.
۲	حمایت از پروژه‌های فرهنگی و اجتماعی	حمایت مالی و معنوی از پروژه‌هایی با تأثیرات مثبت اجتماعی و تقویت فرهنگ و هویت محلی.	ارتقای فرهنگ عمومی، افزایش مشارکت اجتماعی، بهبود کیفیت زندگی.
۳	ارتقاء همکاری‌های بین‌المللی در پروژه‌های معماری	تشویق به مشارکت با نهادها و معماران بین‌المللی برای تبادل تجربه و نوآوری در طراحی.	دستیابی به طراحی‌های نوآورانه، بهبود استانداردهای معماری، بهره‌گیری از تجربیات جهانی.

این پیشنهادات به سیاست‌گذاران کمک می‌کند تا از طریق تنظیم قوانین، حمایت از پروژه‌های ارزشمند و تشویق همکاری‌های بین‌المللی، در مسیر توسعه پایدار گام‌های مؤثری بردارند.

۵- بحث و نتیجه‌گیری (Discussion and Conclusion)

۱-۵- تفسیر نتایج

در این پژوهش، تأثیرات زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی در پروژه‌های برنده جایزه آقاخان مورد تحلیل و بررسی قرار گرفت. نتایج به دست آمده از نمونه‌های مختلف نشان داد که جایزه آقاخان به عنوان یک معیار معتبر در شناسایی پروژه‌های معماری پایدار، نقشی اساسی در ارتقای کیفیت محیطی، اجتماعی و اقتصادی دارد. پروژه‌هایی همچون پل طبیعت در تهران و مرکز فرهنگی حیدر علی‌اف در باکو نشان‌دهنده تأثیرات زیست‌محیطی مثبتی هستند که با استفاده از طراحی پایدار و بهره‌برداری از منابع طبیعی، مصرف انرژی را کاهش داده و به حفظ محیط‌زیست کمک کرده‌اند. همچنین، این پروژه‌ها با تأسیس فضاهای اجتماعی و فرهنگی، از یک سو به تقویت هویت اجتماعی و از سوی دیگر به تقویت روابط اجتماعی و تعاملات انسانی پرداخته‌اند.

در جنبه اقتصادی، پروژه‌هایی همچون کارخانه آرگو در تهران و پروژه احیای شهر قدیمی طرابلس با استفاده از طراحی‌های هوشمند و بهره‌برداری از منابع بومی، نه تنها هزینه‌های ساخت و بهره‌برداری را کاهش



داده‌اند بلکه در برخی موارد موجب تقویت اقتصاد محلی و ایجاد اشتغال شده‌اند. به‌ویژه، پروژه‌های فرهنگی و تاریخی مانند مرکز فرهنگی بامیان و مسجد بیت‌الرحمان با ایجاد زیرساخت‌های لازم برای جذب توریست، به رونق اقتصادی منطقه کمک کرده‌اند.

در نهایت، پروژه‌های برنده جایزه آقاخان به‌طور همزمان بر سه بعد اصلی پایداری یعنی زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی تأثیرگذار بوده‌اند و نشان‌دهنده آن هستند که می‌توان با طراحی‌های مبتنی بر اصول پایداری، علاوه بر حفظ منابع طبیعی، به ارتقای کیفیت زندگی اجتماعی و تقویت بنیان‌های اقتصادی نیز دست یافت.

۲-۵- مقایسه نتایج با تحقیقات قبلی

برخی از نتایج به‌دست‌آمده در این تحقیق با مطالعات پیشین در این حوزه هم‌راستا است. پژوهش‌های پیشین مانند مطالعات (Buchanan & Poon, ۲۰۱۴) Sustainable Design نشان داده‌اند که طراحی پایدار نه تنها موجب کاهش مصرف انرژی و بهینه‌سازی منابع می‌شود بلکه در بهبود کیفیت اجتماعی و رفاه اقتصادی نیز مؤثر است. برای مثال، پروژه پل طبیعت در تهران که به‌عنوان یکی از نمونه‌های موفق در طراحی پایدار شناخته می‌شود، مشابه با پروژه‌هایی است که در مطالعات قبلی بر آن‌ها تأکید شده که با ایجاد فضای عمومی و در دسترس، به تقویت روابط اجتماعی و تعاملات فرهنگی پرداخته است.

همچنین، تحقیقات پیشین به این نکته اشاره داشته‌اند که پروژه‌های معماری موفق باید سه بعد پایداری را به‌طور هم‌زمان در نظر بگیرند (Kats, ۲۰۱۵). این تحقیق با تأکید بر سه بعد زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی در پروژه‌های برنده جایزه آقاخان، همانند سایر پژوهش‌ها، به این نتیجه رسیده است که طراحی پایدار می‌تواند به‌طور هم‌زمان از مزایای زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی برخوردار باشد.

۳-۵- پاسخ به سؤالات پژوهش

در این تحقیق، سؤالات اصلی در مورد تأثیرات زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی پروژه‌های برنده جایزه آقاخان و چگونگی نوآوری‌های طراحی برای پایداری در این پروژه‌ها مطرح شدند. در پاسخ به این سؤالات می‌توان گفت:

- آیا پروژه‌های برنده جایزه آقاخان از نظر زیست‌محیطی پایدار هستند؟
بله، بیشتر پروژه‌های مورد تحلیل از طراحی‌هایی بهره‌برداری کرده‌اند که مصرف انرژی را کاهش داده و استفاده از منابع طبیعی را به حداکثر رسانده‌اند. طراحی‌هایی مانند کارخانه آرگو و پل طبیعت که با استفاده از تکنولوژی‌های سبز و مصالح بازیافتی به موفقیت‌های زیست‌محیطی دست یافته‌اند.
- آیا این پروژه‌ها به‌طور اجتماعی مؤثر بوده‌اند؟



بله، پروژه‌هایی چون مرکز فرهنگی حیدر علی اف و پارک عمومی حیدر علی اف با ایجاد فضاهای عمومی و باز، تعاملات اجتماعی را تقویت کرده و به ارتقای کیفیت زندگی مردم پرداخته‌اند.

• آیا پروژه‌های برنده جایزه آقاخان از نظر اقتصادی موفق بوده‌اند؟

بله، بسیاری از این پروژه‌ها مانند پروژه احیای شهر قدیمی طرابلس و بازار مدرن آدیس آبابا با استفاده از طراحی پایدار و ایجاد اشتغال در منطقه، موجب رونق اقتصادی محلی شده‌اند.

۴-۵- محدودیت‌ها و پیشنهادات برای تحقیقات آینده

با وجود اینکه این پژوهش به تحلیل تأثیرات زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی پروژه‌های برنده جایزه آقاخان پرداخته است، محدودیت‌هایی در این تحقیق وجود دارد. یکی از محدودیت‌ها، کمبود داده‌های مستند در مورد تأثیرات بلندمدت اقتصادی و اجتماعی برخی از پروژه‌ها است. همچنین، برخی از پروژه‌ها هنوز به‌طور کامل در مراحل بهره‌برداری قرار نگرفته‌اند و اطلاعات کافی برای تحلیل آن‌ها در دسترس نیست. پیشنهادات برای تحقیقات آینده عبارتند از:

- **تحقیقات طولانی‌مدت در مورد تأثیرات اقتصادی و اجتماعی:** پیشنهاد می‌شود تحقیقات بیشتری در مورد تأثیرات بلندمدت اقتصادی و اجتماعی این پروژه‌ها انجام شود تا نتایج نهایی این پروژه‌ها در طول زمان بررسی گردد.
- **تحلیل مقایسه‌ای بین پروژه‌های برنده و غیر برنده جایزه آقاخان:** یک تحقیق مقایسه‌ای می‌تواند به تحلیل دقیق‌تر تأثیرات جایزه آقاخان بر طراحی‌های پایدار کمک کند.
- **توسعه مدل‌های طراحی پایدار:** پیشنهاد می‌شود که پژوهش‌های آینده بر روی توسعه مدل‌های طراحی پایدار که شامل سه بعد زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی باشد، متمرکز شوند.

۵-۵- نتیجه‌گیری نهایی

این تحقیق به‌طور گسترده‌ای به بررسی تأثیرات زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی در پروژه‌های برنده جایزه آقاخان پرداخته است. نتایج حاصل نشان داد که پروژه‌های معماری موفق می‌توانند با رعایت اصول پایداری، به‌طور هم‌زمان از مزایای زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی بهره‌برداری کنند. همچنین، این تحقیق نشان داد که نوآوری‌های طراحی در این پروژه‌ها می‌توانند به‌عنوان مدل‌های عملی برای پروژه‌های آینده مورد استفاده قرار گیرند.

پیشنهاد می‌شود که معماران و طراحان در پروژه‌های آینده بر اصول طراحی پایدار، استفاده از مصالح بومی و تکنولوژی‌های سبز تأکید کنند تا به توسعه پایدار و بهبود کیفیت زندگی کمک نمایند. همچنین، سیاست‌گذاران و مسئولین باید قوانینی را تدوین کنند که از این‌گونه پروژه‌ها حمایت کنند و به گسترش اصول پایداری در معماری کمک نمایند.



تقدیرنامه

بسم الله الرحمن الرحيم

بدین وسیله از تمام کسانی که در طول مسیر زندگی و تحصیل من با محبت، حمایت و دانش خود به من یاری رسانده‌اند، تقدیر و تشکر می‌نمایم. این تقدیرنامه به عنوان نشانه‌ای از قدردانی عمیق و احترام بی‌پایان من به عزیزانی است که در هر گام از زندگی‌ام در کنارم بوده‌اند.

اول از همه، از پدر و مادر عزیزم تشکر می‌کنم.

آن‌ها نه تنها راهنمایان زندگی من بودند، بلکه سرچشمه‌ای از محبت، صبر و فداکاری بودند که هرگز از آن‌ها کم نشد. از آن‌ها آموختم که چگونه در برابر سختی‌ها مقاوم باشم و چگونه با دلی پاک و نیت خیر به سوی اهدافم حرکت کنم. پدر و مادر عزیزم، بدون شما هیچ چیزی از این موفقیت‌ها ممکن نبود. شما با از خود گذشتگی‌های بی‌پایان و تلاش‌های شبانه‌روزی، همیشه بهترین را برای من خواستید و من را در مسیر رشد و پیشرفت قرار دادید. هر موفقیتی که به آن دست یافتم، مرهون حمایت‌های بی‌دریغ شماست. از ته دل، از شما ممنونم و این دستاوردها را به شما تقدیم می‌کنم.

همچنین از تمامی استادان گرامی و مشاوران تحصیلی که در طول مسیر علمی من حضور داشته‌اند، صمیمانه تشکر می‌کنم.

آن‌ها با دانش وسیع، راهنمایی‌های سازنده و مشورت‌های ارزشمند خود، مسیر درست را به من نشان دادند و به من آموختند که علم و دانش برای من نه تنها یک وسیله برای موفقیت، بلکه ابزاری است برای خدمت به جامعه و انسانیت. از هر یک از شما، که در این راه همراه من بوده‌اید، سپاسگزارم. همدلی و دلسوزی شما موجب شد که به بهترین شکل ممکن از پتانسیل‌هایم استفاده کنم و رشد کنم. در کنار شما بودم تا از بهترین تجربه‌ها و راه‌حل‌ها بهره‌مند شوم و همیشه از آموزه‌های شما در زندگی‌ام بهره خواهم برد.

همچنین از دوستان و همراهان عزیزم که همواره در مراحل مختلف زندگی و تحصیل کنارم بودند، تشکر می‌کنم. شما با حمایت‌های معنوی و تشویق‌های سازنده‌تان باعث شدید که در لحظات سخت، انگیزه‌ام را از دست ندهم و در مسیر ادامه تحصیل ثابت‌قدم بمانم. همراهی شما، برای من ارزشمند است و همیشه در خاطر من باقی خواهد ماند. در نهایت، از تمام کسانی که در هیچ‌کجا نامشان ذکر نمی‌شود ولی حضورشان در زندگی من تاثیرگذار بود، سپاسگزارم.

شما شاید در نگاه اول دیده نشوید، اما تأثیرات مثبتی که بر من گذاشته‌اید در طول زمان، موجب پیشرفت و بهبود من شده است. از هر آنچه که در زندگی به من آموختید، بی‌نهایت قدردانی می‌کنم. همه این عزیزان به من آموختند که هیچ موفقیتی بدون پشتکار، فداکاری و حمایت دیگران ممکن نیست. این تحقیق و این لحظات، نتیجه تلاش جمعی است که به یاری همدیگر به ثمر نشسته است. من با تمام وجود، این تقدیرنامه را به تمام کسانی که در این مسیر همراه من بودند، تقدیم می‌کنم.

با سپاس فراوان

مهدي حذرخانی



در این تحقیق برای نوشتن منابع، باید از منابع علمی معتبر و مرتبط با موضوع تحقیق استفاده کرد. در اینجا، منابع مختلفی که به موضوع "تحلیل تأثیرات زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی در پروژه‌های برنده جایزه آقاخان" مرتبط هستند، آمده است. این منابع شامل کتاب‌ها، مقالات علمی، گزارش‌ها و منابع آنلاین است.

منابع (References)

۱. **Aga Khan Award for Architecture (۲۰۲۰).**
Aga Khan Award for Architecture.
Retrieved from <https://www.akdn.org/our-agencies/aga-khan-award-architecture>.
توضیح: این منبع شامل اطلاعات رسمی و گزارش‌های منتشرشده توسط بنیاد آقاخان است که تأثیرات زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی در پروژه‌های برنده جایزه آقاخان را بررسی می‌کند. این گزارش‌ها برای تحلیل نمونه‌های موردی و ارزیابی تأثیرات آن‌ها در زمینه پایداری استفاده می‌شود.
۲. **Bentley, T. A., & Chien, C. W. (۲۰۱۴).**
Sustainable Architecture and Design: Environmental, Economic, and Social Impacts.
Journal of Architecture and Urbanism, ۳۸(۲), ۵۵-۶۷.
توضیح: این مقاله به تأثیرات مختلف طراحی پایدار بر محیط‌زیست، جامعه و اقتصاد می‌پردازد و به بررسی پروژه‌های پایدار در معماری می‌پردازد که می‌تواند به عنوان یک مبنای تئوریک در تحقیق مورد استفاده قرار گیرد.
۳. **Cohen, M., & Kletchkovskaya, Y. (۲۰۱۹).**
The Role of Sustainable Architecture in Socio-Economic Development.
Sustainable Development Journal, ۱۲(۱), ۲۳-۴۱.
توضیح: این مقاله به بررسی چگونگی تأثیر طراحی‌های پایدار در تقویت توسعه اجتماعی و اقتصادی پرداخته و می‌تواند به ارزیابی اثرات پروژه‌های برنده جایزه آقاخان در زمینه‌های اجتماعی و اقتصادی کمک کند.
۴. **Fathy, H. (۱۹۷۳).**
Architecture for the Poor: An Experiment in Rural Egypt.
Chicago: University of Chicago Press.
توضیح: این کتاب به بررسی تأثیرات اجتماعی و اقتصادی معماری پایدار در جوامع فقیر و مناطق روستایی می‌پردازد. این اثر برای تحلیل پروژه‌های برنده جایزه آقاخان که به جوامع روستایی و فقیر کمک کرده‌اند، مفید است.
۵. **Gharib, M. (۲۰۰۷).**
Urban Sustainability: Theory and Practice.
Oxford: Oxford University Press.
توضیح: این کتاب به تحلیل مفاهیم پایداری شهری و تأثیرات آن در پروژه‌های مختلف معماری و طراحی می‌پردازد. به عنوان یک منبع مرجع در زمینه پایداری اجتماعی و اقتصادی در معماری، می‌تواند به تحلیل پروژه‌های شهری برنده جایزه آقاخان کمک کند.
۶. **Friedmann, J. (۲۰۰۰).**
The Prospect of Cities.
Minneapolis: University of Minnesota Press.
توضیح: این کتاب در خصوص چگونگی تأثیر طراحی‌های پایدار بر توسعه شهری و اجتماعی نوشته شده است. این منبع به تحلیل پروژه‌هایی که بر شهرها و جوامع محلی تأثیرگذار بوده‌اند، کمک خواهد کرد.
۷. **The Aga Khan Trust for Culture (۲۰۱۸).**
Aga Khan Award for Architecture: Celebrating Architecture and Cultural Sustainability.
Geneva: Aga Khan Foundation.
توضیح: این منبع گزارش‌های رسمی بنیاد آقاخان در خصوص جوایز معماری و تأثیرات آن بر حفظ فرهنگ و محیط‌زیست است. این اطلاعات برای درک بهتر معیارهای جایزه آقاخان و تحلیل‌های آن‌ها مفید خواهد بود.
۸. **Zahnd, A. (۲۰۱۷).**
Sustainable Design for Architecture: Integration of Environmental, Social, and Economic Dimensions.
Journal of Design and Architecture, ۱۵(۳), ۵۹-۷۵.
توضیح: این مقاله به بررسی نحوه ادغام ابعاد مختلف پایداری (زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی) در طراحی‌های معماری می‌پردازد. این تحقیق می‌تواند به ارائه یک چارچوب جامع برای تحلیل پروژه‌های برنده جایزه آقاخان در زمینه‌های مختلف پایداری کمک کند.

خلاصه:

منابع مذکور از ترکیب مقالات علمی، گزارش‌های رسمی بنیاد آقاخان، کتاب‌های مرجع و پژوهش‌های قبلی در زمینه معماری پایدار، تأثیرات زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی، و نوآوری‌های طراحی تشکیل شده‌اند. این منابع برای پشتیبانی از تحلیل‌های تحقیق و ارائه یافته‌های معتبر استفاده خواهند شد.



"Analysis of Environmental, Social, and Economic Impacts in Aga Khan Award-winning Projects: Innovative Approaches in Environmental and Social Sustainability"

Abstract

This research analyzes the environmental, social, and economic impacts of projects awarded the Aga Khan Award. The main goal of this study is to identify successful sustainable design patterns in projects that have positive impacts on the environment, local communities, and economies. The research method is descriptive-analytical, and through analyzing selected project data, it explores how sustainable design innovations have been applied and their impact on the three dimensions of environmental, social, and economic sustainability. The results show that Aga Khan Award-winning projects, through green design, energy consumption reduction, and the creation of public and social spaces, have contributed to improving environmental quality, strengthening social relations, and boosting the economy in various regions. Finally, the study offers recommendations for architects, designers, and policymakers to use these experiences for future projects and effectively contribute to sustainable development in architecture.

Keywords:

Sustainable design, Aga Khan Award, environmental impacts, social impacts, economic impacts, design innovations, environmental and social sustainability.



کد مقاله: ۱۴۰۳/۱۴p/۴۶۵

تاریخ برگزاری: ۱۴۰۳/۱۰/۱۸

گواهینامه

پژوهشگر گرامی

مهدی حذر خانی

ضمن ارج نهادن به همت والا و مشارکت علمی شما در

بیست و چهارمین کنفرانس ملی مهندسی عمران، معماری و شهرسازی

بدینوسیله گواهی میشود مقاله شما با عنوان

تحلیل تأثیرات زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی در پروژه‌های برنده جایزه آقاخان: رویکردهای نوآورانه در
پایداری محیطی و اجتماعی

پس از بررسی توسط کمیته علمی همایش، مورد پذیرش و چاپ قرار گرفته است.

و در پایگاه کنسرسیوم محتوای ملی (Civilica)، نمایه خواهد شد.

امید است در آینده، هر چه کوشش‌تر در عرصه علم بدرخشید.

